

KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

EMELT SZINTŰ
PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2012. január 21.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Email	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SEKCIÓ

Fontos tudnivalók

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vedd figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásaidnál kövesd a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor adunk, ha minden részkérdésre válaszolsz. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásaidat és válaszaidat a feladatlapon kell rögzítened! Piszkozatot pótlapon készíthetsz!

Ha a megoldáshoz is szükséged van pótlapra, ezt jelöld meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhatsz ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítsd!

A pontos ábrázolás érdekében használj vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Feleletválasztás

12 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez 4 válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válaszd ki a helyes válasz betűjelét, és írd a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá! Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.**

1.	2.	3.	4.	5.	6.

- Ha az MC konstans, akkor az mindig megegyezik
 - az átlagköltséggel.
 - a változó költség és a mennyiség hányadosával.
 - a piaci árral.
 - a) és b) állítás is igaz.
- A névérték
 - a kötvény kibocsátásakor megállapított eladási ár.
 - a kötvény adott időpontban jellemző piaci ára.
 - arányában fizetnek osztalékot a részvényekre.
 - a) és c) is jó válasz.
- Egy tiszta monopólium teljes bevétele az eladott mennyiség növelésekor
 - nőhet.
 - egyenletes ütemben növekszik.
 - nőhet és csökkenhet is.
 - csökkenő ütemben növekszik.
- A monopolisztikus versenyre nem igaz, hogy
 - homogén a termék.
 - sok szereplő van a piacon.
 - hosszútávon gazdasági profit nem realizálható.
 - kicsi a piaci részesedés.
- A gazdasági profit biztosan nagyobb, mint nulla, ha
 - a bruttó profit kisebb, mint az árbevétel.
 - a számviteli profit meghaladja a normál profitot.
 - az árbevétel nagyobb, mint a számviteli költség.
 - a számviteli költség ugyanakkora, mint az explicit költség.
- Helyettesítő termékénél ha csökken az A termék ára, akkor
 - B termék kereslete csökken.
 - B termék iránti keresett mennyiség csökken.
 - B termék kereslete nő.
 - B termék iránti keresett mennyiség nő.

II. Szöveges feladatok

18 pont

1. Igaz-hamis állítások

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntened, hogy igazak vagy hamisak. Kérünk, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezd döntésed! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZODAT INDOKOLNOD KELL! Minden helyes indoklás 2 pontot ér.*

1. Mivel a munka tényező határterméke csökkenő a termelési függvény releváns tartományában, a vállalat inputkeresleti függvénye a határtermék görbe $AP_L=MP_L$ pontjától $MP_L=0$ pontig tart.

3 pont

2. A másodlagos jövedelelosztás a termelés, fogyasztás és a csere folyamán megy végbe a gazdaságban.

3 pont

3. A jelenérték számítás során követett alapelv szerint a jelenben rendelkezésünkre álló pénz hasznosabb a későbbivel szemben.

3 pont

4. Ha TC egy pozitív meredekségű egyenessel ábrázolható, akkor MC nem konstans.

3 pont

5. Ha $\frac{MU_x}{P_x} > \frac{MU_y}{P_y}$, akkor Y termék fogyasztását kell növelnem a Gossen II. törvénye értelmében.

3 pont

6. Ahol $MC > AVC$, ott AC biztosan nő.

3 pont

2. Összehasonlítás

10 pont	
---------	--

Írd le röviden a párba állított kategóriák tagjai közötti kapcsolatot az alábbiak szerint! Egyrészt add meg, hogy milyen tulajdonság alapján tartoznak össze, vagy alkotnak párt, tehát miben azonosak, másrészt legalább két szempontból különböztess meg őket egymástól!

2.1. Mi az azonosság és a különbség az alábbi fogalmak között?

Kereslet –Keresett mennyiség

5 pont	
--------	--

2.2. Mi az azonosság és a különbség az alábbi fogalmak között?

Jóléti veszteség–Holtteher-veszteség

5 pont	
--------	--

3. Kiegészítés

6 pont	
---------------	--

Egészítsd ki helyes mondatokká a NÖVEKSZIK, CSÖKKEN vagy VÁLTOZATLAN MARAD kifejezésekkel az alábbi nettó jelenértékről szóló állításokat!

X termék egy olyan termék, aminek az árrugalmassága , mint egy akkor az x termék egy százalékos változásakor a keresett mennyiség , mint egy százalékkal változik. Ez azért van, mert x termék nehezen helyettesíthető.

Ha belép egy cég olyan piacra, ami y termékeket gyárt, ami x termék helyettesítője és az ára is hasonló nagyságú x árához, akkor x termék kereslete , mint eredetileg. Emellett az árrugalmassága , mint a kiinduló helyzetben.

Ha belép z termék is a piacra, aminek a kereszt-árrugalmassága y termékre nézve nullá(val), akkor y termék kereslete lesz az eredeti állapotával, ha z nem helyettesítője y terméknek.

5. Elemző, értékelő feladat

6 pont

Értékelj az alábbi állításokat és indoklásokat, a táblázatban megadott szempontok szerint!

	Állítás	Indoklás	Logikai kapcsolat
A	Igaz	Igaz	Van
B	Igaz	Igaz	Nincs
C	Igaz	Hamis	Nincs
D	Hamis	Igaz	Nincs
E	Hamis	Hamis	Nincs

	Értékelés
0. A tőke az elsődleges termelési tényezők közé tartozik, mert a tőke ára a kamat.	B
1. A teljes haszon függvény csökkenő meredekségű, mert Gossen I. törvénye szerint a teljes haszon csökkenő ütemben nő.	
2. A telítettségi pontban a határhaszon 0, mert ebben a pontban a TU függvényhez húzott érintő meredeksége 0.	
3. A jól viselkedő közömbösségi görbék negatív meredekségűek, mert a görbék nem érinthetik és nem is metszhetik egymást.	
4. A szabad javakból a telítettségi pontig fogyasztunk optimálisan, mert nem kell érték fizetni és végtelen mennyiségben állnak rendelkezésre.	
5. A költségvetési halmazon kívül eső jószágkombinációkat nem tudjuk megvásárolni, mert a költségvetési korlát egy pozitív meredekségű függvény.	
6. Jövedelemnövekedés esetén mindig többet fogyasztunk mindkét termékből, mert ilyen esetekben a költségvetési korlát eltolódik.	

III. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járj el: végezd el a szükséges számításokat, és/vagy készítsd el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelöld meg válaszaidat a feladatban szereplő rész kérdés sorszámaival! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítsd a feladatlapon!

12 pont	
---------	--

5. feladat

Dikksz szereti a magasságot... Na, nem a bázisugrásra és hasonló sportokra kell gondolni, nem is a saját méretére... Ő a magas lányokért van oda! Ebből fakadó fétiséből elhatározta, hogy elindítja új vállalkozását, és Coli-fehérmű cégnév alatt boltot nyit és hálózingekeket fog gyártani, illetve árulni Budapest legbékésebb kerületében, Pesterzsébeten. Mivel Dikksz nagyon okos közgazdász-informatikus-divattervező, meghatározta vállalkozása termelési függvényeit: $TP_L = 0,5L^2 + L + 42$ és $MP_L = L + 1$

Ezen kívül Dikksz felmérést végzett és megállapította, hogy a hálózingekeket kb. 100 forintos egység áron tudja értékesíteni a piacon. Azonban rájött, hogy valakinek meg is kell varrnia a ruhadarabokat, ezért kiderítette, hogy az erzsébeti olcsó munkaerő napi 500 forintos munkabérért is hajlandó lenne dolgozni.

- 5.1. Hány főt vegyen fel dolgozni Dikksz a vállalkozásba? (4 pont)
- 5.2. Az optimális munkafelhasználás mellett mennyi hálózingeget állít elő az üzem egy nap alatt? (3 pont)
- 5.3. Mekkora Dikksz egy havi profitja az üzleten, ha minden nap (30 nappal számolj!) nyitva tartja a boltot, és csak változó költségei vannak? (5 pont)

6. feladat

10 pont	
---------	--

Zsófi nem tud leállni a dohányzással, viszont már nem győzi pénzzel, ezért arra gondolt, hogy az albérletében fogja egy illegális technológiával gyártani a bagót. Arra azonban nem gondolt, hogy ez a technológia nem a legkörnyezetkímélőbb (a bagóról ne is beszéljünk), és szennyezi a szomszédjai légkörét.

Ezt a mini piaci helyzetet (Zsófi mint piaci szereplő) az alábbi függvényekkel tudjuk reprezentálni:

$$MC = 50 + 2q \text{ és } MU = 300 - 3q$$

Ezen kívül tudjuk, hogy a szomszédoknak (társadalom) ez az illegális cigi gyár 100 egységnyi externális költséget okoz darabonként.

- 6.1. Add meg Zsófi és a szomszédok szempontjából is az optimális termelési mennyiséget!
- 6.2. Milyen extern hatás érvényesül a lakóházban?
- 6.3. Hogyan internalizálnád az externáliát (darabonként, illetve egyösszegben)?

7. feladat

10 pont

Az SG és az ÖCSI úgy döntöttek, hogy közösen szerveznek maguknak egy rendezvényt.

Az alábbi táblázat az SG és az ÖCSI diákszervezet sonkás és a szalámis szendvicsek egységének előállításához szükséges munkaráfordításokat mutatja.

	SG	Öcsi
sonkás	2 perc	6 perc
szalámis	4 perc	8 perc

Tudjuk, hogy az SG-sek 480 perc, míg az Öcsinek 2400 perc szabadidővel rendelkezik, amelyet csak a szendvicsek előállítására fordít.

- 7.1. Hogyan oszlanak meg az abszolút és a komparatív előnyök az egyes diákszervezetek között? Indokold válaszodat!
- 7.2. Mennyit termelnek a diákszervezetek, ha komparatív előnyök alapján szakosodnak?
- 7.3. Mindkét diákszervezet csak egy fajta szendvicset készít el, viszont mindkettőből szeretnének fogyasztani. A diákszervezetek eldöntötték, hogy cserélni fognak, ezért előre kiszámolták maguknak, hogy milyen arányban fogyasztják az alábbi két szendvicset. Az SG 1,2-szer több szalámis szendvicset fogyaszt, mint sonkásat. Az ÖCSI viszont 1,275-el több sonkás szendvicset fogyaszt, mint szalámisat. Hány szendvicset kell elcserélnie az SG-nek az ÖCSI-vel, hogy a fenti aránynak megfelelően tudjanak fogyasztani a diákszervezetek?

8. feladat

6 pont	
---------------	--

Dév a beruházása finanszírozása céljából 2 éves futamidejű kötvényt bocsájt ki. A kötvény tulajdonosának Dév az 1. év végén 1,5 millió Ft, a 2. év végén 2 millió 160 ezer Ft hozamot fizet és ezen felül a 2. év végén az eredeti vételárért visszavásárolja a kötvényt. A fentiekén kívül tudjuk még, hogy a hasonló kockázatú befektetések kamatlába 20%-os ($r = 0,2$). Ugyanakkor azt is tudjuk, befektetés belső és külső kamatlába megegyezik.

Mekkora lesz a kötvény vételára (mennyiért sikerül a vállalatnak eladnia a kötvényt)?

9. feladat

10 pont	
---------	--

Áron a kefégyárban dolgozik. Fizetését csokiban és kekszben kapja meg. Meghatározták, hogy ebben a hónapban Áron kimagasló teljesítménye miatt (3 kefe/perc) 14 csokit és 27 kekszet kap. Ezen felül tudjuk, hogy Áron csak Nina boltjában vásárol, ahol a termékeknek két ára van: csoki és keksz (csokit és a kekszet nem lehet átváltani). Áron jövedelmét két termékre költi: Coca-Colára és almára.

A Coca-Cola ára 3 csoki és 7 keksz, az almáé 6 csoki és 4 keksz (tehát egy almáért 6 csokit és 4 kekszet kell adnia).

- 9.1. Írd fel Áron két költségvetési egyenesét/egyeneseit!
- 9.2. Ábrázold koordináta-rendszerben, írd be a koordináta tengelyek és a költségvetési egyenesek metszéspontjait! A metszéspontoknál lefelé kerekíts!
- 9.3. Jelöld be a fogyasztói területet!